

КЛАСИФІКАЦІЯ МЕТОДІВ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПОСТІНСУЛЬТНИХ ХВОРИХ

О. Ю. Азархов¹, С. М. Злепко²

*ПП санаторій „Металург” @
Вінницький національний технічний університет²*

В даній статті подається комплексна класифікація методик, за допомогою яких відбувається відновлення порушених функцій організму у хворих, що перенесли інсульт. В даній класифікації у відповідність цим методикам поставлені функціональні впливи на організм хворих. Такий підхід дозволяє швидко формувати стратегію лікування при виборі того чи іншого методу реабілітації.

Ключові слова: фізична реабілітація, реабілітаційно-відновлювальний процес, методи реабілітації.

КЛАССИФИКАЦИЯ МЕТОДОВ РЕАБИЛИТАЦИИ ПОСТИНСУЛЬТНЫХ БОЛЬНЫХ

А. Ю. Азархов¹, С. М. Злепко²

*ЧП санаторий „Металлург”
Винницкий национальный технический университет²*

В данной статье подается комплексная классификация методик, при использовании которых происходит восстановление нарушенных функций организма у больных, перенесших инсульт. В данной классификации выведена взаимосвязь между этими методиками и их функциональными воздействиями на организм больных. Такой подход позволяет быстро формировать стратегию лечения при выборе того или иного метода реабилитации.

Ключевые слова: физическая реабилитация, реабилитационно-восстановительный процесс, функциональные влияния, методы реабилитации.

THE CLASSIFICATION OF POSTAPOPLECTIC PATIENTS REHABILITATION METHODS

O. Yu. Azarhov¹, S. M. Zlepko²

*Private Sanatorium „Metairh” @
Vinnytsia National Technical University²*

The article is devoted to complex classification of methods, which provide a rehabilitation process of postapoplectic patients damaged functions. The relationship between these methods and their clinical functional effects is shown out in this classification. Such approach allows rapidly to form the therapeutic strategy.

Key words: physical rehabilitation, rehabilitation and restoration process, functional effects, methods of rehabilitation.

Вступ. Однією з найбільш актуальних проблем сучасної медицини є реабілітація хворих, що перенесли інсульт. Основними принципами реабілітації є ранній початок реабілітаційних заходів, систематичність і тривалість, що можливо при добре організованій поетапній побудові реабілітації.

Основна частина. У вирішенні проблеми першочергове значення мають медичні заходи, направлені на відновлення порушень функцій, розвиток компенсаторних механізмів рухової активності, пристосування хворого до самообслуговування і трудової діяль-

ності. Найбільш інтенсивне відновлення порушених функцій після інсульту відбувається протягом першого півроку - року після гострого періоду. Завдання медичної реабілітації зводяться насамперед до дії на загальмовані елементи нервових структур («мовчазні нейрони», «ішемічні півтіні») і повернення їх до функціональної діяльності, а потім до досягнення компенсаторної перебудови функції [6].

Процес реабілітації після інсульту здійснюється групою фахівців. Подібний принцип роботи полегшує координацію підходу і одночасної дії на рухові, когні-

тивні, мовні порушення у поєднанні із заходами, на-
правленими на поліпшення соматичного стану хво-
рих. Групу, як правило, очолює лікар-невролог, що
володіє спеціальними знаннями в галузі реабілітації
при інсультах, який є центральною фігурою команди і
відповідальний за координацію всієї її діяльності, а
також розробку найбільш ефективної індивідуальної
програми реабілітації і роз'яснення її всім членам
групи, самому хворому, членам його сім'ї. До скла-
ду групи входять фахівці з лікувальної фізкультури,
фізіотерапії, при необхідності - логопед, нейропсихо-
лог, психотерапевт, психоаналітик, фахівець з протезу-
вання [2, 3].

Ефективність роботи такої групи, як і вибраних
методів і засобів реабілітації, обумовлена ще цілою
низкою чинників, пов'язаних із кваліфікацією медпер-
соналу, адекватністю процедур, які призначаються,
фізичному стану пацієнта, вибраним методом реабі-
літації, умінням співвідносити існуючі класифікації
захворювань, методів і засобів у контексті досягнен-
ня основної мети - відновлення рухових функцій по-
стінсультних хворих.

Найбільш доступною для сприйняття є, на наш
погляд, класифікація порушень мозкового кровообі-

гу, що запропонована в [2], згідно з якою вони класи-
фікуються за двома основними групами:

1. Хронічні порушення мозкового кровообігу при
енцефалопатії - дисциркуляторні енцефалопатії гіпер-
тонічного генезу та атеросклеротичні дисциркуля-
торні енцефалопатії;

2. Гострі порушення кровообігу мозку - геморагіч-
ний інсульт, ішемічний інсульт (інфаркт мозку), ско-
роминучі порушення мозкового кровообігу (СПМК).

СПМК - це гостро виникаючі ПМК, що характе-
ризуються загально мозковою симптоматикою і три-
вають не більше 24 годин (за класифікацією ВООЗ).
На відміну від скороминучих порушень мозкового
кровообігу, інсульти спричиняються стійкі порушен-
ня мозкових функцій різного ступеня важкості. За
характером патологічного процесу інсульти поділя-
ють на дві великі групи - геморагічні та ішемічні [4].

Стратегія і тактика лікування у кожному із зазна-
чених випадків має свої особливості, так як і страте-
гія реабілітації та відновлювального лікування.

На сьогодні існує велика кількість різноманітних
методів реабілітації хворих з ПМК, об'єднаних у
відповідні класифікації, що суттєво покращує вироб-
лення необхідних методів і засобів лікування хворих.

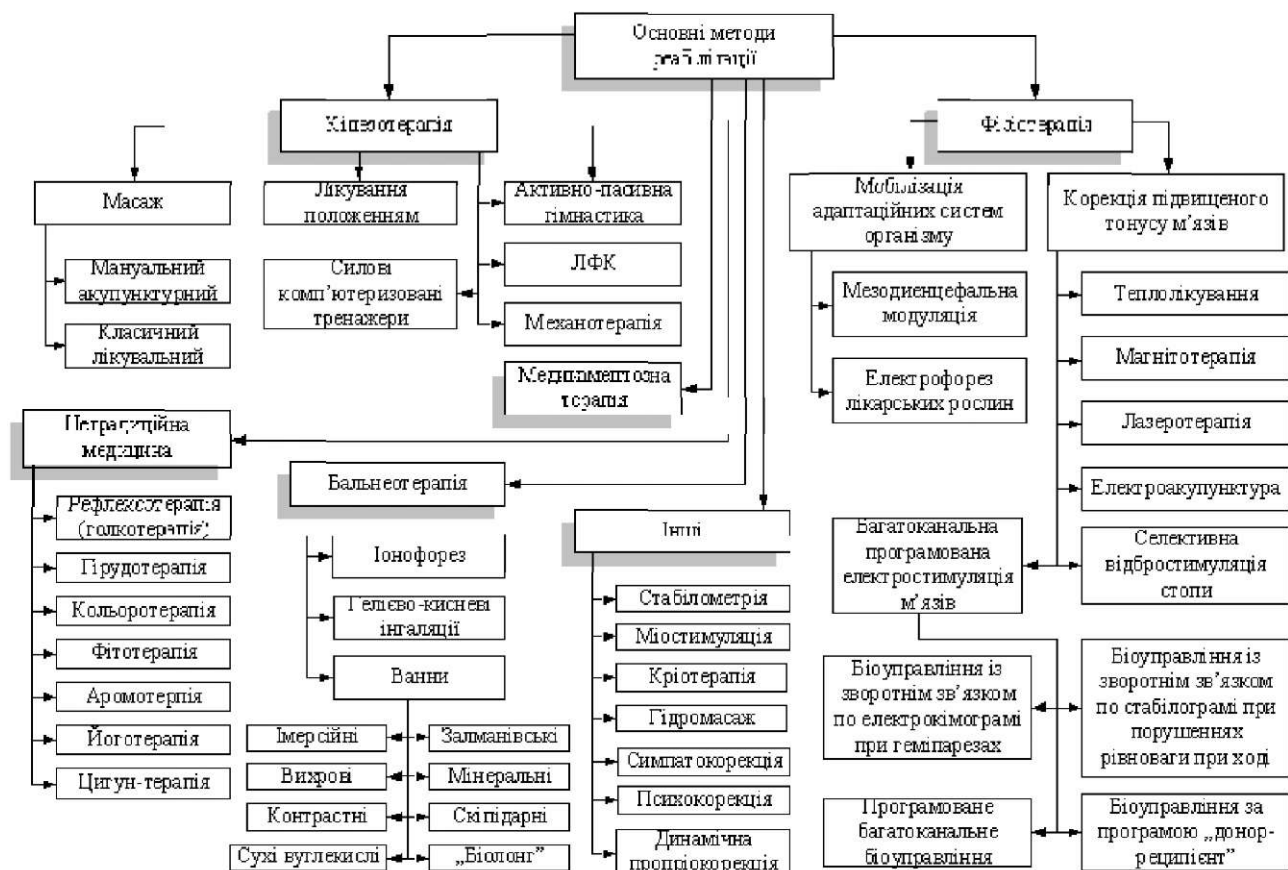

Рис. 1. Класифікація методів реабілітації постінсультних хворих

Критеріями вибору у більшості класифікацій є своєчасність та адекватність реабілітаційних процедур, важкість захворювання, наявність ускладнень, типу інсульту тощо.

Але, на жаль, не існує комплексної класифікації, за допомогою якої можна було б, вибираючи той чи інший метод, отримувати відразу і характер впливів,

а ще краще - параметри впливів, які формуються в межах обраного методу.

Нами запропонована подібна класифікація, яка за своєю сутністю представляє собою сукупність класифікації основних методів реабілітації (рис. 1) і класифікацію впливів, що формуються даними методами (рис. 2).

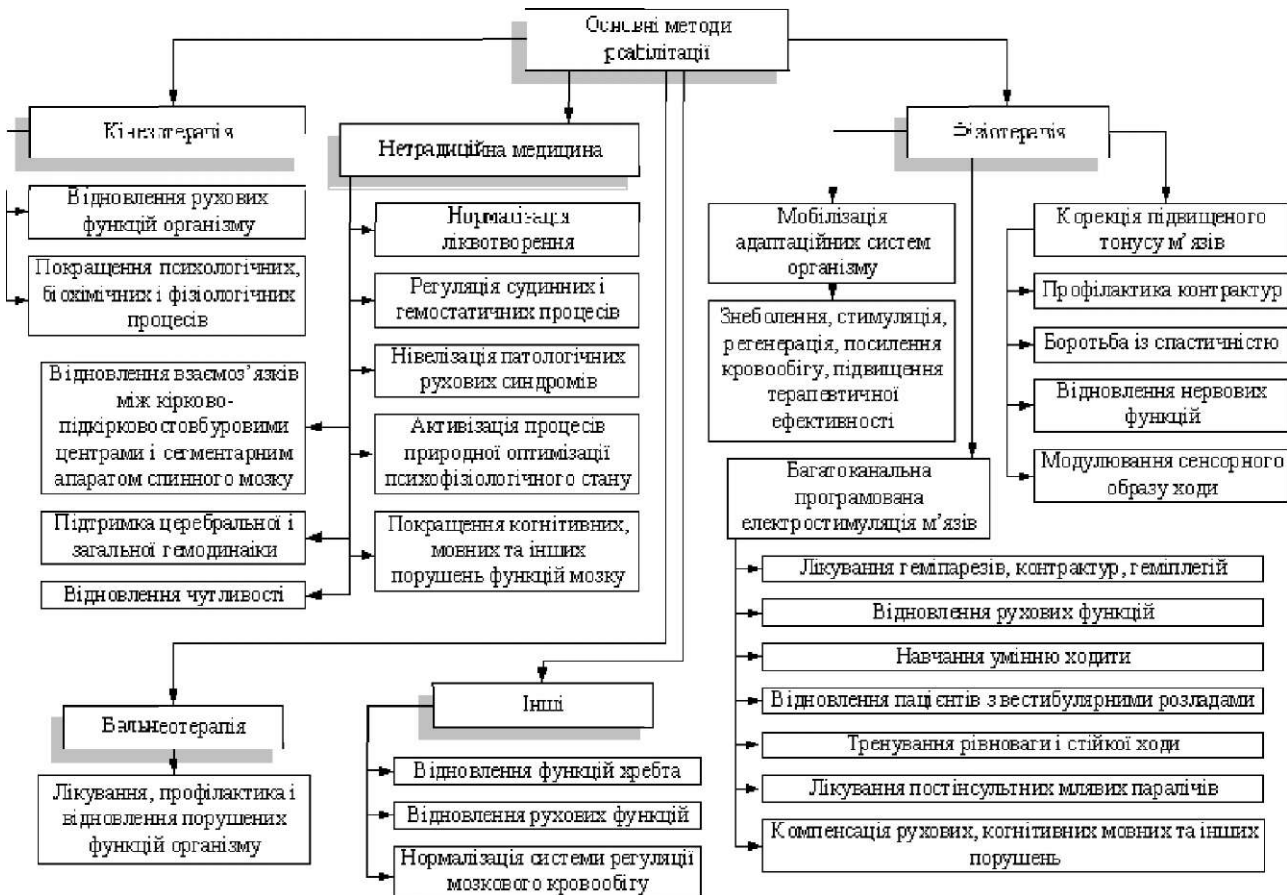

Рис. 2. Класифікація функціональних впливів, які формуються основними методами реабілітації.

Така комплексність у поєднанні із точним діагнозом забезпечує оперативність, інформативність та адекватність вибору методу реабілітації індивідуально для кожного пацієнта, що повністю відповідає мультидисциплінарному підходу, який використовується при лікуванні і реабілітації постінсультних хворих. Додаткове підвищення ефективності реабілітаційних програм, у відповідності з наведеною класифікацією, досягається взаємним застосуванням методів традиційної і нетрадиційної медицини, поєднання яких ініціює виникнення і поглиблення склад-

ного комплексу універсальних регуляторних і функціонально-структурних змін, які мобілізують механізми підтримки гомеостазу, що еволюційно склалися та оптимізують процеси відновлення і пристосування організму.

Висновки. Взаємодія методів традиційної і нетрадиційної медицини у поєднанні із бальнеотерапією та іншими методами реабілітації прискорює динаміку відновних процесів, забезпечує послідовне розширення компенсації аж до стійкої стабілізації, покращує якість життя хворих.

Література

1. Бернштейн Н. А. Физиология движения и активности / Н. А. Бернштейн. - М. : Наука, 1990. - 496 с.
2. Черникова Л. А. Оптимизация восстановительного процесса у больных, перенесших инсульт: клинические и нейрорепсихические аспекты функционального биоуправления : автореф. дис. на соиск. учен. степ. докт. мед. наук : 14.00.13 / Л. А. Черникова. - М., 1998. - 20 с.
3. Guefincel R. S. Muscle afferentation and postural control in man / R. S. Guefincel // *Agressologie*. - 1993. - № 14. - P. 1-18.
4. Маньковский Н. Б. Острые нарушения мозгового кровообращения (патогенез, диагностика, лечение) / Н. Б. Маньковский // *Лікування та діагностика*. - 1996. - № 1. - С. 30-36.
5. Мисюк И. С. Неотложная помощь в неврологии / И. С. Мисюк, А. М. Гурленя, М. С. Дронин. - Минск : Вышэйш. шк., 1990. - 270 с.
6. Шмидт Е. В. Сосудистые заболевания нервной системы / Е. В. Шмидт. - М. : Медицина, 1985. - 663 с.